

# BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația  
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA  
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:  
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

## Intoarcere la omenie

De câte ori iau în mână un calendar nou, incerc o emoție, emoția pe care o ai în fața neprevăzutului. Și totuși, după ce am întors prima filă și am deschis la pagina unde e marcată cea dintâi zi a anului, emoția dispare încetul cu încetul. De unde la început mă simțeam în fața necunoscutului, acum parcă necunoscutul nu mă mai obsedează. Aceleași zile ca și în calendarele din alți ani, cu aceleași sărbători, cu aceleași sublinieri în text, în cât îți se pare că anul care vine l-ai mai trăit odată, sau dacă nu l-ai trăit, nu e totuși ceva neprevăzut, ceva absolut nou. Ai putea spune cam ce vei face în luna cutare, în ziua cutare și la ora cutare... Și totuși cărțulia aceasta pe care o ții în mână, închide între scoarțele ei un an din viața ta, un an pe care nu l-ai mai trăit niciodată. Cuprinde milioane și milioane de clipe pe care trebuie să le umpli cu prezența ta, cu sufletul tău, cu viața ta... Căci dacă ai impresia că anul care vine nu e cu desăvârșire nou, se datorește faptului că omul în fața necunoscutului se întoarce întodeauna în trecut, pentru a găsi un suport în experiența acestui trecut.

Omul în general înconjură totdeauna necunoscutul și neprevăzutul. Foarte puțini sunt aceia care au curajul să ia în piept necunoscutul și deaceea viața noastră e mereu în funcție de trecut. Trecutul ne obsedează și ne domină toată viața. Dacă n'am avea trecut, eu cred că nu am avea nici viitor, pentru că nu am avea un model după care să ne făurim viitorul.

Iată de ce la acest început de an, în loc să mă gândesc la anul care vine, m'am gândit la o intoarcere în trecut, mai bine zis, o intoarcere la omul trecutului, om care avea cu totul alte dimensiuni decât acela care își duce greul vieții pe dinaintea ochilor noștri. Există o adevărată dramă a omului modern, a omului care este isgonit tot mai mult din propria

sa existență. Astăzi mașina e stăpână, nu omul. Omul a ajuns până acolo, încât nu mai are încredere în om, ci în mașină. Se desfășoară sub ochii noștri o luptă uriașă între om și mașină. E o luptă mută, de care nici măcar nu ne dăm seama, dar în lupta aceasta mașina lezează zi de zi tot mai mult învingătoare. Biruința ei nu constă atâta în faptul că își impune tot mai mult prezența și necesitatea, ci în faptul că omul se mecanizează pe zi ce trece. Vom ajunge într-o zi până acolo, încât oamenii vor fi niște simpli roboți. Apeși pe un buton și se va mișca un om, așa după cum apeși pe un buton și se întoarce o roată, se pornește o mașină. Aici e marele pericol, în mecanizarea omului. Și deaceea omul e așa de neliniștit... Simte pericolul, dar nu-și dă seama de el. Atâta neliniște câtă în veacul nostru, poate că nu a mai fost niciodată dela începutul lumii. Și iarăși e adevărat că niciodată sufletul omenesc n'a fost pândit de așa mare pericol. Pur și simplu, sufletul e sortit astăzi ca să dispară încetul cu încetul din viața omului.

Istoria omenirii a cunoscut epoci de amară sclavie și de o feroce tiranie, dar sclavia care ne așteaptă e mult mai amară de cât tot ce a cunoscut istoria până acum. „Om, sclavul mașinei”, va fi cel mai negru capitol din toată istoria lumii, pentru că omul acesta va fi omul fără de suflet.

Iată de ce e nevoie de o cât mai grabnică reabilitare a omului. Trebuie să avem mai multă încredere în om și în omenie. Să ne întoarcem la omul care dealungul veacurilor a risipit atâta suflet, încât a umplut toată istoria lumii cu lumina lui și cu văpaia lui. Să ne întoarcem la omul pentru care Hristos a umblat pe mare și pentru care a certat furtunile și valul. E nevoie de această intoarcere pentru a putea salva omenia câtă a mai rămas în noi. Mașinismul gonește omenia din om. Elementele proprii mașinei sunt puterea și mișcarea, iar

legile după care se conduce o mașină sunt toate în legătură cu aceste două elemente. Omenia e mult mai mult de cât aceste două. Ea presupune un complex de virtuți și de sentimente. De putere și mișcare se învrednicește și animalul... dar nu e om, după cum nu e om nici robotul acela care se mișcă mecanic, fără ca să-și dea seama de mișcarea care o face. Pentru ca să fii om trebuie să iubești, să suferi, să dăruiești, să crezi să sperezi... Trebuie mai ales să te depășești mereu pe tine însuși și să

te înalți mereu. Viața noastră trebuie să fie un dor neconținut de înălțime, o sete nesfârșită de lumină și de azurul pur al cerului. Cine nu are în el dorul acesta de înălțime de auto-depășire, acela nu e om. Omul de mâine va trebui să fie un om care să se dăruiască cu toată ființa, lui Dumnezeu și oamenilor. Pentru omul acesta trebuie să milităm fiecare și pe acesta să-l căutăm în cele mai adânci tainițe ale sufletului nostru.

Lucian Emandi

## Din Pastoralele de Crăciun

a P. S. S. Episcopului Veniamin al Caransebeșului

...Sfânta noastră Biserică, singura corabie care ne poate duce prin valurile furtinoase ale vieții la limanul mântuirii, prin învățăturile Evangheliei ne arată ce urmări rele are păcatul pentru sufletul omenesc, cum el întunecă mintea și voința omului și-l duce astfel pe drumul pierzării și tot ea ne arată totodată și calea care duce la cunoașterea adevărului, a binelui și virtuții, cum și la plinirea vocii lui Dumnezeu, singura cale care duce la mântuirea sufletului. Căci omul nu trăește numai cu trupul, ca să mănânce și să strângă averi, ci el este lăsat de Dumnezeu pentru plinirea unui scop mai înalt, să folosească toate pentru mântuirea sufletului, căci ne spune Mântuitorul: „Căci ce va folosi omului de ar dobândi lumea toată, și-și va pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (Marcu, 8, 36 — 7).

De acest suflet avem să ne dăm seama înaintea lui Dumnezeu, de faptele ce le-am făcut în viață și cari vor sta mărturie la judecata de apoi. Atunci nu vom fi întrebați ce-am mâncat și beut, cu ce ne-am îmbrăcat și câte averi am strâns, ci cum am plinit voia lui Dumnezeu și cum am folosit averea spre binele obștesc, ajutând pe deaproapele și pe cei lipsiți și în suferință.

La aceasta ne îndeamnă și porunca dragostei, temelia legii creștine, dela care „atârână toată legea și prorocii”. Din plinirea acestei legi răsar faptele bune pentru semenii noștri și pentru binele sufletului nostru. Cu inimă curată pliniți legea dragostei creștine și Vă puneți în slujba lui Hristos, căci El ne spune: „fără de Mine nu puteți face nimic”.

Ce bine, dacă această dragoste ar domni în lume. N'ar mai fi atâta răutate, nici atâtea neînțelegeri și ură și desbinare între oameni, n'ar fi acest crâncen războiu, care aduce atâta jale, prăpăd și suferință în lume, ci ar fi armonie și frățietate între oameni.

Mântuitorul Hristos a venit să aducă pacea și bunăvoințe între oameni, ceace nu se va putea ajunge, numai dacă vom lăsa să pătrundă în sufletul nostru lumina Lui, dacă-l vom primi ca Stăpân al vieții, punându-ne cu totul în slujba Lui.

Orice am căuta să facem pentru binele nostru sufletesc, nu vom putea afla altă scăpare decât la Mântuitorul, deoarece „nu este sub cer nici un alt nume dat oamenilor întru care să ne mântuim”. (Fapte, 4, 12).

Cu venirea Mântuitorului s'a născut o nouă lume, o nouă viață plină de lumină și de dragoste. Hristos Domnul este doftorul trupurilor și al sufletelor, și numai la El putem afla alinarea tuturor năcazurilor și suferințelor, căci El ne chiamă: *Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și... Eu vă voi odihni pe voi*. (Mat. 11, 28).

Din cele de sus putem înțelege de ce această sărbătoare este întâmpinată cu atâta bucurie creștinească și de ce de ea sunt legate așa de frumoase obiceiuri de laudă și preamărire a Fiului lui Dumnezeu...

a P. S. S. Episcopului Nicolae al Oradiei

...„Iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul, că s'a născut vouă astăzi Mântuitor, care este Hristos Domnul, în cetatea lui David”, (Luca; 210—11). Aceste cuvinte ale ingerului ne arată limpede, că Fiul lui Dumnezeu, Ziditorul nostru, s'a pogorât din înălțimea cerului, și s'a făcut om, pentruca să se facă și Mântuitorul nostru, Mântuitorul meu și al tău, Mântuitorul nostru al tuturor, Mântuitor atotputernic, Mântuitor adevărat.

O! și cu câtă bucurie și cu ce cântări de slavă au însoțit ingerii pogorârea lui Dumnezeu pe pământ! Cu ce inimi curate au primit păstorii bunăvestire și cu câtă nerăbdare au alergat ei la ieslea din peșteră, ca să se închine pruncului nou-născut și minunat întru ochii lor! Cu câtă smerenie și-au plecat maghii genunchii, înțelepciuni-

nea, bogăția și slava lor pământească în fața Celui ce le-a fost vestit de către steaua dela răsărit!

Fapta lor e faptă dreaptă și înțeleaptă, evlavioasă și cuviincioasă, faptă pilduitoare pentru toate veacurile. Așa se cuvenia să fie întâmpinat în primele ceasuri ale vieții Sale pământești Acela, care de bunăvoie părăsind toată slava ceriului a venit să ne mântuiască. Căci Fiul lui Dumnezeu s'a întrupat pentruca pe noi fiii neascultării, ai mâniei și ai întunerecului să ne facă iarăși fiii lui Dumnezeu, fii ai ascultării și ai luminii; Fiul lui Dumnezeu s'a sălășluit între noi pentrucă din moștenitori ai iadului — ca unii ce eram păcătoși — să ne facă din nou moștenitori ai bucuriilor raiului; Fiul lui Dumnezeu s'a pogorât la noi pentruca din trupurile și cugetele noastre cele pline de patimi să facă temple ale Duhului Sfânt, case însuflețite ale curățeniei și sfințeniei; Fiul lui Dumnezeu s'a smerit pe Sine, născându-se întru nespūsă sărăcie, pentruca să ne îmbogățească pe noi cu comorile cele neprețuite ale împărăției cerești, Fiul lui Dumnezeu s'a scris în cartea împăratului celui pământesc la Vifleem, pentruca să ne poată scrie numele noastre în cartea vieții și a împărăției de veci; Fiul lui Dumnezeu s'a coborât la noi pentruca celor orbi cu sufletul să le dea vederea lucrurilor duhovnicești, celor surzi auzirea chemărilor cerești, celor morți întru păcate viața bucuriilor îngerești; în sfârșit Fiul lui Dumnezeu a venit ca să strice păretele cel din mijloc al vrajbei, și deodată cu el toate lucrurile diavolului, și să ne aducă pacea pe pământ — pacea cu Dumnezeu, pacea cu deapropapele și pacea cu noi înșine, cu sufletul nostru, cu conștiința noastră.

Noi cei de astăzi cum îl primim pe Domnul cel născut în peștera din Vifleem? Cu ce inimi?... Cu ce gânduri?... Noi, ce daruri îi aducem la nașterea Sa?...

De răspunsul pe care, vrând-nevrând, trebuie să-l dăm la aceste întrebări atărnă dacă sufletul nostru se va folosi sau se va păgubi de pe urma praznicului de astăzi.

Noi să-l primim pe Domnul, iubirii mei, cu inimi smerite, cum întru smerenie s'a arătat și El între noi și pentru noi, căci Dumnezeu „celor smeriți le dă har”. Și, Doamne! de cât dar și har avem lipsă pentru a putea birui toate necazurile și greutățile vieții acesteia.

Noi să-l întâmpinăm pe Domnul cu gânduri și simțiri înalte, laudându-L pururea ca pe Cea ce pentru bogăția cea nedeșertată a milostivirii Sale a venit să ne mântuiască și să zicem:

Mărire iubirii Tale celei dumnezeiești, care pe pământ Te-a pogorât!... Mărire milostivirii Tale celei nemărginite, care în peștera dobitoa-

celor Te-a sălășluit!... Mărire micșorării și smereniei Tale celei înfricoșate, care în scutece Te-a înfășat și'n iesle Te-a culcat!... Mărire puterii și înțelepciunii Tale celei neajunse, care toate cu dumnezeiască cuviință le-a lucrat!... Mărire ascultării Tale celei negrăite prin care dreptatea legii s'a împlinit și noi de înșelăciunea diavolului ne-am izbăvit!...

## Despre ce să predicăm?

**În Duminica înainte de Botez, din 3 Ianuarie, vom vorbi despre conștiința păcătoșeniei noastre.**

E curios sentimentul care ne încearcă în fața unei ființe curate: a unui copilăș fără prihană ca o floare de crin, a unui om moral și de caracter. În fața lor ne simțim mai buni, iar dacă suntem păcătoși, par'că nu'ndrăznim nici să-i atingem. Simpla lor prezență ne trezește în suflet conștiința păcătoșeniei noastre.

Acelaș sentiment se va fi infiripat, desigur, față de Sf. Ioan Botezătorul și în inima mulțimii de care spune sf. evanghelie de azi, că „mergeau la dânsul toată laturea Iudeii și Ierusalimeenii, și se botezau toți în râul Iordanului dela dânsul, mărturisindu-și păcatele lor”. (Marc. 1. 5). Mulți dintre bolnavii pe care i-a vindecat Iisus simțeau în fața lui cât sunt de păcătoși, și deaceia, odată cu vindecarea, el le dădea și iertarea de păcate.

Cât de mult prețuia Mântuitorul această recunoaștere a păcatelor noastre, ne-o arată el în Parabola Vameșului și a Farizeului, unde se pune în gura Vameșului rugăciunea smerită: „Dumnezeule, fii milostiv mie păcătosului” (Lc. 18. 13). Și este prețuită de Mântuitorul această recunoaștere, pentrucă ea este *temelia iertării păcatelor*. Fără recunoașterea păcatelor nu se poate împărtăși Taina Spovedaniei și a iertării, care, deci, este condiționată și de ceva din partea noastră, a oamenilor. Acest „ceva” este *conștiința păcătoșeniei noastre*.

Într'o dimineață binecuvântată cu harul razelor de soare ce se răsfrângeau pe oglinda lacului *Ghenesaret*, niște pescari sărmani își spălau mrejele lor. Atunci a intrat Iisus într'una din cele două corăbii și a poruncit pescarilor să măie în adânc și să arunce mrejele la pescuit. Și prinzând multime multă de pește — după ce toată noaptea nimic nu prinsese — stăpânul corăbiei, Simon-Petru, a căzut la picioarele Mântuitorului și i-a zis: „Ieși dela mine, că om păcătos sunt, Doamne!” (Lc. 5. 1-8).

În fața lui Hristos, viitorul Apostol Petru, își desvăluie sufletul din care izbucnește, neaștep-

tată, *recunoașterea că este păcătos*. El singur s'a judecat pe sine, înainte de a-l fi judecat Iisus. *Tribunalul lăuntric*, care i-a dat această sentință se numește *Conștiință*. *Ea este o putere a sufletului, care ne obligă ca în întreaga activitate a vieții noastre să observăm ordinea morală*. Așa spune și sf. Vasilie cel Mare, că „fiecare dintre noi are în adâncul său un cântar construit acolo de Creatorul nostru, cu ajutorul căruia ne este cu putință să deosebim care este natura lucrurilor”. Această *busolă duhovnicească* — *conștiința* — reacționează imediat: dacă am călcat voia lui Dumnezeu, ne mustră; iar dacă am împlinit-o, ne laudă. Iată *conștiința trează*, căreia nu-i scapă nici chiar cele mai neînsemnate fapte ale omului.

Dacă, însă, această conștiință nu reacționează imediat, sau nu ne mustră nici la cele mai grele păcate, ea se numește *conștiință adormită*, despre care scrie sf. Apostol, că „*în vremurile cele de apoi vor cădea unii dela credință, luând aminte la duhuri înșelătoare și la învățăturile demonilor și a celor ce întru fățărnie vorbesc minciuni, fiind înfierăți întru a lor conștiință*” (1 Tim. 4. 1-2).

Cine știe dacă aceste *vremuri de apoi* despre care vorbește Apostolul *nu ne-au ajuns deja?* Căci păcătoși suntem, deși conștiința noastră adormită nu ne-o spune. *N'avem conștiința păcatelor noastre*, ca și sf. Petru de pildă, și de aceea nici de iertarea lui nu ne vom învrednici. Din această lipsă a conștiinței păcătoșeniei noastre decurg *toate relele*, dela început.

*Cei dintâi oameni*, în dorința lor de a fi „*asemenea lui Dumnezeu*” (Fac. 3. 5), au ascultat de *Satan*, disprețuind porunca lui Dumnezeu, care-i oprise de-a gusta din „*pomul cunoștinței binelui și a răului*”; deci au păcătuit. Dar *vina lor s'a mărit* prin faptul că aruncau răspunderea unul asupra celuilalt, fără să-și recunoască deplin păcatul. *Diavolul le-a pervertit conștiința*. Iar dacă răsfoim înainte Scriptura Vechiului Testament, aflăm pe *fratricidul Cain*, pe care a trebuit să-l blesteme Dumnezeu pentru ca să-i trezească conștiința; și aflăm pe urmașii lui, care au avut în viață tot mai puțin de lucru cu conștiința, cărora „*li s'a pângărit mintea și conștiința*” — după zisa sf. Pavel (Tit. 1. 15).

*Venirea în lume a Mântuitorului* așa i-a găsit, cum *ne-ar găsi și pe noi*, dacă ar veni acuma a doua oară în lume, Insuși el se întreabă: „*Dar dacă va veni Fiul Omului, va afla oare credință pe pământ?*” (Lc. 18. 8). Intr'adevăr omenirea de azi are aceeași *conștiință ștersă a păcatului* ca și cei dinainte de Hristos. Se afundă în noroiu și nu-și vede întinăciunea, căci Șarpele cel vechiu ne face să nu ne dăm seama de păcătoșenia noastră. A-

ceastă stare a determinat pe un *scriitor contemporan* să afirme că „*Pământul e un lad luminat de îngăduința soarelui*” (Papini: *Viața lui Iisus*).

Dar *adevărata tragedie* este că *nu ne dăm seama de decăderea noastră*. O nepăsare soră cu moartea ne-a cuprins. Ca și când n'am avea suflet și n'ar fi un soroc când va trebui să dăm seama pentru el! *Ieșiți pe stradă, și veți vedea păcătoșenia lângă nepăsarea cea mai nesocotită*. Ascultați *convorbirile* dintre oameni și observați i, *dela îmbrăcăminte și până la purtare*. Pătrundeți în *casele lor*, și veți vedea aceeași stare. Toate acestea ne aduc în minte cuvintele Profetului: „*Vai vouă celor ce numiți întunerecul lumină și lumina întunerec; celor ce ziceți amarul este dulce și dulcele amar*” (Isa 5. 20).

Iată, prin urmare, care este *problema Bisericii creștine* de azi: *Trezirea conștiinței omenescii*. Ea trebuie să deștepte conștiința adormită a omenirii, care numai atunci își va recunoaște, întocmai ca Simon-Petru, păcătoșenia sa.

*Sf. Antonie cel Mare*, care trăia în pustiiul Egiptului în post și rugăciune, se credea desăvârșit. Și așa, într'o noapte visă că i s'a arătat un inger, care-i spuse, că este un om, cizmarul Alexandru din Alexandria, mai desăvârșit decât el. Intrigat, sfântul merse la Alexandria, află pe acest cizmar și-l întrebă despre felul său de viață, iar la urmă și ce rugăciune se roagă. Alexandru a răspuns: *Rugăciunea vameșului*: „*Dumnezeule, fii milostiv mie păcătosului*” (T. Chiricuță: *Carte de Religie* cl. II. secund.)

Rugăciunea Vameșului să fie și rugăciunea noastră. Și să nu uităm, că dacă prin trufia lui Adam am pierdut toți oamenii Raiul, apoi prin smerenia lui Hristos l-am dobândit din nou. Iar a nu ne recunoaște păcătoși, nu este decât trufie diavolească. În cuvântarea trecută vi-am spus că nepăsarea față de viața noastră e păcat. Tot așa și azi vă spun că nepăsarea și somnul conștiinței sunt dela Diavolul: *e somnul morții, din care trebuie să ne trezim*. Ca niște lovituri puternice de ciocan bat necazurile, greutățile și îngrijorările timpului de față la poarta inimii noastre. Să le dăm răspuns: Să ne întoarcem la Dumnezeu, să ne recunoaștem păcătoși: „*Deci pocăiți-vă și vă întoarceți, ca să se șteargă păcatele voastre, ca să vină dela fața Domnului vreme de ușurare*”... (Fapte 3. 19-20). Când venim, spre pildă, la spovedire, să nu ne apărăm propriile noastre păcate, și nici să nu ne lăudăm cu eventuale calități, ci să recunoaștem păcătoșenia, ca și vameșul, „*căci stă scris, că dacă ne-am fi judecat noi singuri, n'am mai fi judecați*” (I Cor. 11. 31). Socotesc că cea mai potrivită rugăciune întru acest scop ar fi a

lui *Efrem Sirul*: *Doamne și Stăpânul vieții mele, duhul trândăvirii și al grijei de multe, al iubirii de stăpânie și al grăirii în deșert nu mi-l da mie. Iară duhul carăteniei și al gândului smerit, al răbdării și al dragostei, dăruiește-l mie, slugii tale; așa Doamne împărate, dăruiește mie, ca să văd greșalele mele și să nu osândesc pe fratele meu, că bine ești cuvântat în vecii vecilor“.*

La Botezul Domnului (6 Ianuarie) putem vorbi despre Harul divin.

Evangelhia de azi ne istorisește, că „botezându-se Iisus, îndată a ieșit din apă; și iată i s'au deschis lui cerurile și a văzut pe Duhul lui Dumnezeu pogorându-se ca un porumb și venind peste dânsul; și iată glas din ceruri zicând: Acesta este Fiul meu cel iubit“... (Mat. 3, 16—17). De aci își are sărbătoarea de azi numele de Arătarea Preasfintei Treimi. Duhul sfânt coborîndu-se, a arătat închipuit și pogorirea Harului lui Dumnezeu pe pământ. În acest sens Apostolul de azi întregeste și explică în ce constă această arătare, spunând că: „*Harul mântuitor al lui Dumnezeu s'a arătat tuturor oamenilor*“ (Tit. 2, 11). Iar Svetilna de azi lămurește și mai mult că „arătatu-și-a Mântuitorul Harul și Adevărul, în repejunile Iordanului“...

Toate aceste momente ne îndeamnă să lămurim învățătura lui Hristos despre Harul divin.

Învățătura (doctrina) creștină ne luminează în două direcțiuni: ne arată mizeria spirituală, căci păcătoși și neputincioși suntem, dar ne arată și vindecarea, calea mântuirii. În cuvântarea trecută am învățat, că cea dintâi datorință a noastră e recunoașterea că suntem păcătoși. Este o condiție necesară pentru mântuire, căci ne arată că suntem slabi singuri, și prin urmare avem nevoie de un sprijin, ca să nu pierim.

Ne aducem aminte din evanghelie, că pe când Apostolii treceau odată în corabie Marea Tiveriadei, Iisus s'a apropiat de dânsii, umblând pe valuri. Și văzându-l ucenicii, s'au spăimântat, crezând că este o nălucă. Iisus, însă, îi liniștește: — „*Indrăzniți, eu sunt, nu vă temeți*“. Iar Petru, răspunzând, a zis: — „*Doamne, de ești tu poruncește-mi să vin la tine pe apă*“. Iar el i-a zis: — „*Vino*“. Și pogorându-se Petru, umbla pe apă, ca să meargă la Iisus. Și înfricoșându-se de vântul tare, începând a se afunda, a strigat: — „*Doamne, mântuește-mă*“. Și îndată Iisus tinzând mâna, l-a apucat pe dânsul (Mat. 14, 24—31). Iată, deci, aci, icoana omenirii, care, presimțindu-și prăbușirea spirituală, afundarea în valul păcatelor, strigă și acum ca și Petru, cerând mâna salvatoare a lui Hristos: „*Doamne, mântuește-mă!*“.

Intr'adevăr, omul ne fiind de sine stătător, ci contingent, adecă depinzând de Dumnezeu, nu este atot puternic, ci atârnă trupește și sufletește de cel ce l-a creat. Are nevoie de ajutor. Și ajutorul pe care Dumnezeu îl dă omului, pentru ca să-și poate îndeplini menirea sa, adecă pentru ca să-și mântue sufletul, se numește Harul divin. Harul este o *conlucrare a lui Dumnezeu cu omul. Este puterea lui Dumnezeu, care lucrează în inima noastră mântuirea*: „*Prin har sunteți mântuiți*“ — scrie sf. Pavel (Efes. 2. 5. vezi și Tit. 3, 4—6). Intr'adevăr, Harul este *prima condiție a mântuirii*. Fără el nu suntem decât niște umbre, care nu-și pot realiza menirea. Celce crede că poate singur să se smulgă din starea de păcat se poate asemana cu acel personaj din poveștile germane (Münchhausen), care povestea că vrea să-l asculte, că împotmolindu-se într'o mlaștină, nu a putut ieși altfel decât trăgându-se însuși pe sine de păr în sus. Prin puterile noastre nu ne putem ridica. Acest mare adevăr este întărit de sf. *Ciril din Alexandria*, care spune că „*sufletul omenească este incapabil să facă vre-un bine, sau să-și stăpânească pasiunile, sau să scape de cursele diavolești, fără să fie întărit prin harul Duhului sfânt și fără să aibă prin acest har pe însuși Hristos*“. Iar fiindcă Harul divin izvoarește din Patimile lui Iisus pe cruce, — iată, ajungem la concluzia, că fără ajutorul lui Hristos, fără harul său, nu putem face nimic.

Experiențele tuturor sistemelor politice, care vor să formeze oameni fără Hristos, ne-au dovedit că aceia nu mai sunt oameni, ci mai mult niște *sub-oameni*, mai aproape de animale decât de idealul omului creștin. Istoria religiunilor păgâne ne este o dovadă și mai bună. La început toți urmașii lui Adam aveau credința într'un singur Dumnezeu. Căzând în păcat, popoare întregi au ajuns să se închine la idoli „și au slujit făptării în locul Făcătorului“ (Rom. 1, 25). Iar mizeria spirituală a devenit apoi și mizerie materială. Ce ne mai poate dovedi acum, de pildă, strălucirea de odinioară a Babilonului și civilizația vechiului Egipt? Iată ce a putut omul să facă numai cu puterile lui, fără ajutorul lui Dumnezeu!

Dar la plinirea vremii, când omenirea sta să se prăbușească în rândul animalelor, a trimis Dumnezeu pe însuși Fiul său, ca să ne înalțe la ceea ce am fost odinioară. Pe crucea Golgotă el ne-a împăcat cu Dumnezeu prin sângele crucii sale. Ne-a întins mâna; ne-a dobândit Harul; ne-a mântuit; ne-a câștigat „*duhul înfierii*“ (Rom. 8. 15-17), căci ne-a făcut iarăș fii ai lui Dumnezeu, și astfel s'a înfrățit cu noi prin natura sa omenească. El a stabilit încă dela întruparea sa, o *comunitate a omului cu Hristos*. „*Eu sunt vița, voi mlaștile. Cel*

ce rămâne întru mine și eu întru el, acesta aduce roadă multă, pentru că fără de mine nu poți face nimic" (Io. 15, 5). *Hristos este centrul vieții noastre iar Harul său este condiția vieții noastre.* Precum o mlădiță despărțită de viță piere, tot așa orice viață fără Hristos, fără Harul Său, este o viață animalică, inferioară și fără valoare înaintea lui Dumnezeu. Fără Harul divin nu există mântuire.

De aceasta ne dăm seama cu toți, mai cu sea nă acum în vârtoarea în care ne zbatem. Un scriitor creștin (Papini: *Viața lui Iisus*) se face interpretul nostru, zicând în Rugăciunea sa către Hristos: „Avem nevoie de tine, numai de tine, de nimeni altul. Singur tu poți simți ce mare i, nemăsurat de mare, nevoița ce-avem de tine, în această lume, în acest ceas al lumii“. Greutățile vremilor de-acum, nu sunt decât urmările păcatelor noastre ale tuturor. Deci să ne smulgem din ele, prin Harul lui Hristos, care ni se'mbie tuturor (Apoc. 3, 20), și fără de care nu putem face nimic. Cine ar putea să nu primească acest ajutor de sus? Gândiți-vă, că *nici îngerii nu se pot lipsi de Harul dumnezeesc.* Numai Satana l'a refuzat. Iar cine crede că se poate mântui fără ajutorul lui Hristos, trufaș este ca și Diavolul! Nu e o înjosire, ci o cinste a lucra împreună cu Dumnezeu la mântuirea ta. Cere Harul lui Dumnezeu: „Nu este, dar, sfințenie, dacă tu, Doamne, îți tragi mâna ta. Nu este înțelepciune mântuitoare, dacă tu nu o cârmuești. Nu ajută nici o tărie, dacă tu nu o priveghezi. Nu este fericire sigură, dacă tu nu o păzești. Lăsați de capul nostru, ne cufundăm în valurile păcatului și pierim; întinzi tu mâna ta, ne sculăm și viem, pașii noștri se clătesc, iar tu îi întărești. Suntem reci, iar tu ne aprinzi“. (Ur-marea lui Hristos).

La *Soborul Sf. Ioan Botezătorul* (7 Ianuarie), vom vorbi despre *Botezul creștinesc*, ca pângă a Duhului Sfânt.

Păcatul este o realitate aspră, de care nu putem scăpa decât prin Harul dumnezeesc. Precum apa curățește murdăria și stinge focul, așa Harul ne spală sufletul de prihană și ne scapă de pedeapsa păcatului. Acest lucru îl săvârșește îndeosebi Harul primit prin Botez. Iar Botezul este — să zicem așa — antidotul păcatului. Oriunde s'a iscat și a existat păcatul, a trebuit să urmeze un fel de botez oarecare, ori de apă, ori de foc. Sfinții Părinți (Ioan Damaschinul) amintesc multe astfel de botezuri curățitoare, și anume: *Botezul Potopului*, pentru curmarea păcatului, pe vremea lui Noe (Fac. 7 și II Pet. 2, 5); sau *botezul „în mare și în nor pentru Moise“* (Cor. 10, 2), în timpul rătăcirii prin pustie (Eșire 13,

21 și 14, 20 și 22); sau *botezul Legii vechi*, după care tot cel necurat se spăla cu apă, și numai astfel putea intra în tabără (Lc. 15, 3 sq); sau *botezul lui Ioan* (Mat. 3, 1 sq și Lc. 3, 21—22); sau *Botezul creștin* (Fapte 1, 5); sau *botezul pocăinței* și al lacrimilor; sau *botezul sângelui* și al muceniciei, prin care, cel dintâi, Iisus s'a botezat în locul nostru; sau înfine, *botezul focului*, care — spre deosebire de al Sodomei și Gomorei — pedepsește necontentit (Mt. 25, 41), dar nu mântue.

Dintre toate aceste botezuri, Evanghelia și Apostolul de azi amintesc doar botezul lui Ioan și Botezul creștin.

Toate felurile de botezuri amintite, am văzut că urmăresc nimicirea păcatului, fie prin apă, sânge, sau foc. Toate nimicesc, dar nu toate zidesc din nou. Toate curătesc păcatul — unele chiar cu nimicirea omului sau chinuirea lui veșnică — dar numai unul, pe lângă nimicirea păcatului, mai poartă într'ânsul și Harul mântuitor, care clădește din nou pe ruinele vechi o zidire nouă. Toate celelalte botezuri, pe lângă că au servit la anihilarea păcatului, mai servesc și ca tipuri, ca icoane, ca umbre prevestitoare, ale Botezului creștin.

Nu vom socoti, în această cuvântare, Botezul creștin în rândul celor 7 Taine, căci despre acestea s'a vorbit în anul trecut; ci îl vom înfățișa numai ca o etapă în procesul de mântuire a omului.

Atât după Evanghelia, cât și după Apostolul de azi, se face o deosebire între botezul lui Ioan și Botezul creștin. Aceasta o recunoaște însuși Sf. Ioan Botezătorul: — „*Cel ce m'a trim's să botez cu apă, acela m'a zis: Peste care vei vedea Duhul coborîndu-se și rămânând peste el, acela este care botează cu Duh Sfânt*“ (Io. 1. 33. vezi și Mc 1, 8). Încă nu ne-a câștigat Iisus Harul său mântuitor, pentru ca acesta să fie dat oamenilor la Iordan, prin botezul lui Ioan. Numai după Învierea sa, institue Hristos Botezul creștin, care are puterea harică, nu numai să șteargă păcatele, dar chiar să ne și schimbe viața și să ne dea mântuirea.

Și Apostolul de azi remarcă această deosebire între cele două botezuri: În Efes a aflat sf. Ap. Pavel, ca la doisprezece bărbați, care fuseseră botezați cu botezul lui Ioan și nu auziseră măcar de Duhul sfânt. Deaceia au fost botezați de sf. Pavel în numele Doamnelui Iisus (Fapte 19, 1—7).

Iată, deci, cum se lămurește întrebarea, dacă botezul lui Ioan nu este acelaș cu Botezul creștin. Dar atunci *de ce s'a botezat Iisus în Iordan, dela Ioan?* Cunoaștem din cele auzite până acum, că

toate botezurile din toate vremurile, fie al apei, sau al focului, sau al sângelui, s'au dat spre nimicirea păcatului. Și acesta cu atât mai vărtos este scopul Botezului creștin. Dar *Mântuitorul Hristos este singura ființă care s'a născut și a trăit în trup omenesc, fără nici un păcat*. Deci dacă Botezul este spre curățirea păcatelor, nu se poate admite că Iisus Hristos s'a botezat pentru păcate, ci de bună seamă pentru a se arăta în lume ca Fiu al lui Dumnezeu, pentru a sfinți apele și pe Ioan Botezătorul. Iisus s'a supus acestui botez precum s'a supus și tăerii împrejur. Și tăerea împrejur, care este „tipul Botezului creștin” (Sf. Ioan Damaschin. Vezi și Colos 2. 4), presupunea pe oameni păcătoși. Dar totuși Iisus „s'a făcut sluitor al tăerii împrejur” (Rom. 15, 8—9), nu pentru păcate de care nu era atins, ci pentru alte motive. Așadar, *Botezul lui Iisus este deosebit de toate celelalte și nu poate fi confundat nici cu Botezul creștin*. Botezul ne este dat, nouă oamenilor, pentru primirea Harului, iar Iisus este Izvorul Harului. Așa încât noi nu ne putem asemăna în Botez lui Hristos: nu putem zice că ne botezăm ca și Hristos, în vârstă fiind. De aceea Biserica creștină încă depe vremea Apostolilor boteza și pe oamenii maturi, care veneau la botez, dar *nici pruncii nu-i opria*. Intr'adevăr: cine poate lua garanție pentru mântuirea unui prunc ce moare nebotezat, când știm că se naște cu păcatul strămoșesc, iar Hristos zice că „de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu”? (Io. 3, 5).

Sunt unii, care nu-și botează pruncii, spunând că și Hristos s'a botezat numai la 30 de ani, iar noi trebuie mai înainte să cunoaștem legea creștină și să credem într'ânsa și apoi să ne botezăm. Dar această părere este împotriva practicei Apostolilor, care botezau case întregi și țăuturi, în care trebuie să fi fost și copiii. Dar este și împotriva învățaturii lui Hristos, căci *Evangelhia nu oprește, nici într'un cuvânt al ei, pe copiii dela Botez*. Și apoi această părere pune credința omului înainte de câștigarea Harului, despre care spuneam în cuvântarea de ieri, că fără el nu putem face nimic pentru mântuirea noastră. *Pentru noi Botezul este nimicirea păcatului strămoșesc și primirea Harului prin care apoi creștem în Hristos* Sf. Ioan Damaschinul spune că prin Botez luăm „pârğa Sfântului Duh”, adică începem o altă viață. Numai după ce am primit acest Har putem să ne câștigăm mântuirea, prin credință și fapte bune. Botezul nu este, deci, pecetia finală sau ultima pagină a procesului de mântuire, ci începutul, pârğa mântuirii, prima pagină, ușa prin care intrăm în camera Harului divin.

Ingrozindu-se de starea lumii de azi, cineva scrie că „niciodată, de când se pomenește omul, păcătoșenia n'a fost mai păcătoasă și arsura mai arzătoare. Oamenii mocnesc într'o căldare de murdărie stâmpărată cu lacrimi, din care se scoală în răstimpuri, apucați și hâzi la chip, spre a se arunca în clocotul roșu de sânge, cu nădejdea să se spele” (Papini: Viața lui Iisus). Și azi trecem printr'un astfel de „botez” al sângelui: războiul. Botezul, precum am spus, tinde la nimicirea păcatului. Dela începutul lumii și până la sfârșitul ei, are această semnificație. Numai că nu e tot una botezul popului, și al focului, care odată cu păcatul pierde și pe cel păcătos, și Botezul creștin, care nimicind păcatul, ne mântue prin Har.

Intr'adevăr Botezul mântue. Dar sunt oameni, care cred că e de ajuns ca să fii botezat, ca să fii trecut în cartea botezaților, pentruca să fii și mântuit, să fii trecut și în Cartea vieții. Poate că de aceea există atâția oameni nefericiți și de aceea păcătoșii, simțindu-și prihana fărădelegilor, cred că se pot spăla și curăți în foc și sânge. Se vorbește de o Europă nouă, înnoită, mai bună. Oare este de ajuns acest cumplit botez al războiului, pentru a face pe oameni mai buni, pentru a-i mântui? Eu cred că nici Botezul creștin, deși mântuitor, nu ajunge, dacă noi nu căutăm să lucrăm, prin credință și fapte bune, la mântuirea noastră. Prin Botez am primit Harul. Să lucrăm împreună cu Dumnezeu la mântuirea noastră. Deci *„lucrați cu frică și cu cutremur la mântuirea voastră, căci Dumnezeu este cel ce lucrează în voi, și ca să voiți și ca să lucrați după bunăvoință”* (Filip. 2. 12-13).

B.

## Școala de Duminică

### 2. Program pentru Duminică din 10 Ianuarie 1943.

*Rugăciune*: „Hristoase, lumina cea adevărată care luminezi și sfințești pe tot omul ce vine în lume, să se însemneze peste noi lumina feței Tale, ca într'ânsa să vedem lumina cea neapropiată. Și îndreptează pașii noștri spre lucrarea poruncilor Tale, Pentru rugăciunile Prea Curatei Maicei Tale și ale tuturor sfinților Tăi. Amin”. (Dela Ceasul I).

2. *Cântare comună*: „In Iordan botezându-Te Tu, Doamne...” (Tropar).

3.4. *Cetirea Evangheliei* (Matei 4, 12-17) și *Apostolului* (Efes. 4, 7-13) zilei, cu tâlcuire.

5. *Cântare comună*: „Câți întru Hristos v'ați botezat...” (de 3 ori).

6. *Cetire din V. T.* Facerea lumii și a omului. (Facere cap. 1 și 2).

7. *Povețe morale*: Din pildele lui Solomon cap. 1 (cetire).



8. *Intercalații*: (Poesii religioase, etc.).

9. *Cântare comună*: „Mântuește Doamne poporul Tău...” (odată).

10. *Rugăciune*: Rugăciunea 2 dela Vecernie. (A se vedea în Liturghier).

### Instrucțiuni

a) Fiecare rugăciune începe cu facerea sem-nului sf. Cruci. Rugăciunile vor fi rostite de către preot, răspicat, pentru a fi înțeles, și chiar ținut în minte, fiecare cuvânt. Credincioșii vor asculta rugăciunea stând în picioare.

b) Înainte de a se învăța o cântare, preotul va analiza textul ei în toate amănuntele, dând cu-venita explicație asupra: conținutului, a ocaziunii când se cântă, și, eventual a compozitorului. În felul acesta se va deștepta interesul credincioșilor pentru acea cântare.

Cântările vor fi predate, la caz de nevoie, de către cântărețul bisericesc cel mai iscusit, ținându-se strict de melodiile puse pe note de Dl Trifon Lugojan, cu aprobarea Episcopiei, între anii 1939—42.

c) *Cetirile*, atât din V. cât și din N. T., au ca scop scoaterea unor învățături de credință sau de viață morală și reținerea lor în minte. De aceea se va face o parafrază a locurilor ce se cer lămurite. Se pot face și discuții cu caracter apologetic asupra punctelor mai însemnate. Întâmplările din V. T., care de obicei sunt tipuri ale celor din N. T., vor fi totdeauna aduse în legătură cu istoria mântuirii, împlinită prin Iisus Hristos.

d) Alternarea rugăciunilor dela începutul și sfârșitul întrunirii are de scop să arate credincioșilor bogăția neasemuită de rugăciuni duhovnicești, pe care o are Biserica noastră.

A.

Nr. 5310/1942.

## Comunicat

Atragem atențiunea P. C. Preoți asupra revistei „Doina”, redactată de preotul Petru Gh. Sabin, București, str. Traian Nr. 230, cuprinzând articole de artă religioasă, folclor și literatură poporană.

Revista apare lunar, iar costul abonamentului pe an este lei 300.

Arad, din ședința Consiliului eparhial, dela 19 Dec. 1942.

Consiliul eparhial.

Nr. 5371/1942.

## Concurs

Se publică concurs din oficiu, cu termen de 30 zile, pentru îndeplinirea postului bugetar de cântăreț bisericesc din parohia Berechiu, protopiatul Cermeiu.

### Venite:

1. Sesia cantorală de 8 jughere.
2. Stolele legale.
3. Salarul dela Stat.

### Indatoriri:

1. A îndeplini în parohie ca ajutor al preotului, toate serviciile recerute.
2. A instrui cor din elevii școlii primare, respective premilitari.
3. A învăța pe elevii supra-primari la cele 8 glasuri.
4. A suporta toate impozitele după beneficiul cantoral.

Cererile de concurs însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului eparhial din Arad.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 19 Dec. 1942.

Prot. Caius Turicu  
consilier, ref. eparhial.

Nr. 5307/1942.

Se publică concurs din oficiu cu termen de 8 zile, pentru îndeplinirea postului bugetar de cântăreț bisericesc din parohia Macea, protopiatul Arad.

### Venite:

1. Salarul dela Stat.
2. Stolele legale.

Cel numit va plăti toate impozitele după beneficiul cantoral din al său.

Cererile de concurs, însoțite actele necesare, se vor înainta Consiliului eparhial din Arad.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 19 Dec. 1942.

Prot. Caius Turicu  
consilier, ref. eparhial.

NOU!

NOU!

ILARION V. FELEA

DUHUL ADEVĂRULUI

— 88 —

Schițe și predici  
pentru toate Duminicile  
și sărbătorile de peste an.

Pagini XVI+528. — Prețul: 300 lei.

Diecezana, Arad 1942.